

IRAKASKUNTZA-GIDA

2018/19

Ikastegia

135 - Hezkuntza eta Kirol Fakultatea. Jarduera Fisikoaren eta Kirolaren Zientzi

Zikl.

Zehaztugabea

Plana

GDEPOR10 - Jarduera Fisikoaren eta Kirolaren Zientzietako Gradua

Ikastaroa

4. maila

IRAKASGAIA

25761 - Adineko Pertsonen Osasunerako Jarduera Fisikoa

ECTS kredituak:

4,5

IRAKASGAIAREN AZALPENA ETA TESTUINGURUA ZEHAZTEA

Azken urteetan, mundu osoan pertsona nagusien proportzioa handituz joan da. Osasunaren Erakunde Mundialaren azken datuek adierazten duten bezala, 2.000 eta 2.050 urteren artean pertsona nagusien proportzioa, %11tik %22ra pasatuko da. Honek esan nahi du, 60 urtetik gorako pertsona nagusien kopurua urte haietan, 605 milioi izatetik 2.000 milioi izatera pasatuko dela. Bizitzaren bigarren edo hirugarren hamarkadatik aurrera, gizakiaren ahalmen funtzionala gutxitzen hasten da era progresibo batean. Urteak aurrera joan ahala gainera, pertsonen jarduera fisiko maila ere jeisten da, hau osasunaren adierazle bat izanik. Izan ere, mugiezintasuna eta aktibitate ezak, zahartzaroaren ondorioak areagotzen dituzte eta pertsona nagusien ezintasun funtzionala neurri altu batean handitzen dute. Hau kontutan izanik, ariketa fisikoaren praktikak osasunean duen garrantzia argia da. Kontutan izanda ariketa fisikoaren praktikak oinarri sendo bat dela pertsona nagusien osasunaren mantenuan, gure ikasleek zahartzaroak gorputzaren sistema ezberdinetan eta osasunarekin erlazionatuta dauden sasoi fisikoaren aldagaietan sortzen dituen ondorioak azterketuko dituzte. Era berean gure ikasleek, osasunerako jarduera fisikoarekin erlazionatutako alderdi psikologiko eta sozialak identifikatuko dituzte. Praktika ezberdinen bitartez, pertsona nagusien sasoi fisikoa eta ahalmen funtzionala ebaluatzeko test ezberdinak aztertuko dituzte. Gure ikasleek, pertsona nagusientzako ariketa fisikoko programak diseinatu eta planifikatu beharko dituzte, aldeztu aurretik arrisku faktoreak eta ariketa desegokiak aztertuz

GAITASUNAK / IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

GAIA/IRAKASGAIAREN ZEHARKAKO GAITASUNAK:

G019 - Lidergorako, pertsonen arteko harremanetarako eta taldean lan egiteko trebetasunak garatzea.

G021 - Lan arloko bikaintasun eta kalitate ohiturak garatzea.

GAIA/IRAKASGAIAREN GAITASUN ESPEZIFIKOAK:

CE1 - Zahartzaroak organismoaren sistema ezberdinetan eta osasunarekin erlazionatutako sasoi fisikoaren osagaietan sortzen dituen ondorioak aztertu eta azaldu.

IE1- Ikasleak zahartzaroak organismoan eta osasunarekin erlazionatutako sasoi fisikoaren osagai ezberdinetan sortzen dituen ondorioak aztertzen eta azaltzen jakingo du.

CE2 – Adineko pertsonen osasunerako jarduera fisikoaren praktikarekin erlazionatutako alderdi psikologikoak eta sozialak ulertzea.

IE2-Ikasleak adineko pertsonen osasunerako jarduera fisikoarekin erlazionatutako alderdi sozialak eta psikologikoak ezagutuko ditu.

CE3 – Arrisku faktoreak eta ariketa desegokiak aztertu, adineko pertsonen zuzendutako jarduera fisiko programa seguruak diseinatzeko.

IE3- Ikasleak arrisku faktore ezberdinak eta ariketa desegokiak aztertzen jakingo du adineko pertsonen zuzendutako jarduera fisiko programak segurtasun baldintzetan diseinatu ahal izateko.

CE4 – Adineko pertsonen sasoi fisikoa eta eguneroko bizitzaren jarduerak burutzeko duten ahalmen funtzionala ebaluatzea.

IE4- Ikasleak adineko pertsonen sasoi fisikoa eta eguneroko bizitzaren jarduerak burutzeko duten ahalmen funtzionala ebaluatzen jakingo du.

CE5 – Adineko pertsonen zuzendutako jarduera fisikoko programak diseinatu eta planifikatu.

IE5- Ikasleak adineko pertsonen zuzendutako jarduera fisikoko programak diseinatzen eta planifikatzen jakingo du.

EDUKI TEORIKO-PRAKTIKOAK

GAI MULTZO TEORIKOA

1.GAIA. SARRERA: ZAHARTZAROA ETA JARDUERA FISIKOA

- 1.1. Adina eta zahartzaroaren definizioa.
- 1.2. Zahartzaroaren demografia.
- 1.3. Esku-hartzeak bizimoduan: jarduera fisiko erregularra.

2.GAIA. ZAHARTZAROAREN FISILOGIA ETA JARDUERA FISIKOA

- 2.1. Sistema kardiobaskularra.
- 2.2. Sistema lokomotorea.
- 2.3. Arnasketa sistema.
- 2.4. Nerbio sistema.
- 2.5. Zentzumen sistema.

3.GAIA. ZAHARTZAROAREN PSIKOLOGIA ETA JARDUERA FISIKOA

- 3.1. Adina eta jarduera fisikoarekin erlazionatutako motibazio aldaketak.
- 3.2. Adineko pertsonentzako jokabide aldaketa estrategiak.
- 3.3. Komunikazio habileziak eta lidergoa adineko pertsonekin.

4.GAIA. SASOI FISIKOAREN EBALUAZIOA ADINEKO PERTSONETAN

- 4.1. Jarduera fisiko eta osasunaren Screening.
- 4.2. Sasoi fisikoaren ebaluazioa.
- 4.3. Eguneroko bizitzaren aktibitateen ebaluazioa.

5. GAIA. JARDUERA ETA ARIKETA FISIKOAREN PROGRAMAZIOA ADINEKO PERTSONENTZAT.

- 5.1. Programa motak: Behar bereziak identifikatuz.
- 5.2. Entrenamenduaren aspektu tekniko eta metodologikoak.
- 5.3. Eguneroko bitzari zuzendutako jarduera fisiko programak eta bizimodu aktiboak.
- 5.4. Adineko pertsonen zuzendutako ariketa fisiko programen diseinua.

6. GAIA (PRAKTIKOA: Laborategia, ordenadorea, landa...)

- Adineko pertsonen osasunerako jarduera fisiko programa bat diseinatzea eta aurkeztea: Indar, oreka, erresistentzi kardiobaskularra eta malgutasun ariketen dideinua eta burutzea.
- Parte hartzaileen erakartze estrategiak diseinatzea.
- Osasunarekin erlazionatutako sasoi fisikoaren aldagaien balorazioa burutzea.
- RPE eskala eta podometroen erabilera
- Ariketa fisiko programaren atxikimendurako autoerregistroen erabilera
- Ariketa fisiko programaren ebaluazioa eta jarraipena.

METODOLOGIA

Irakasgai honetan, klase magistralak saio praktiko ezberdinekin konbinatuko dira. Lehendabizikoak, irakasgaiaren atal teorikoagoak aztertzea bideratuta egongo dira, eta bigarrenetan, ikasleak balorazioa, jarraipena eta persona nagusien osasunerako ariketa fisiko programen diseinua era praktikoago batean bizi ahal izango ditu.

IRAKASKUNTZA MOTAK

Eskola mota	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Ikasgelako eskola-orduak	35		10						
Ikaslearen ikasgelaz kanpoko jardueren ord.	45		22,5						

Legenda: M: Magistrala
GL: Laborategiko p.
TA: Tailerra
S: Mintegia
GO: Ordenagailuko p.
TI: Tailer Ind.
GA: Gelako p.
GCL: P. klinikoak
GCA: Landa p.

EBALUAZIO-SISTEMAK

- Ebaluazio jarraituaren sistema
- Azken ebaluazioaren sistema

KALIFIKAZIOKO TRESNAK ETA EHUNEKOAK

- Test motatako proba % 50
- Praktiak (ariketak, kasuak edo buruketak) % 50

OHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Ikasleek bi ebaluaketa mota izango dituzte aukeran:

1 EBALUAZIO JARRAIA:

•%50 IDATZIZKO AZTERKETA (Eduki teoriko praktikoak):

Test moduko 5 proba egongo dira, non kurtsoan zehar landutako gaien edukiak ebaluatuko diren. Hauen datak ikasleekin akordatu dira. Azterketa bakoitzean, beharrezkoa izango da galderen %65a modu zuzen batean erantzutea, gainditu ahal izateko. Oker dauden galderak ez dute puntuaziorik kenduko. Proben batez besteko nota 5 edo 5 baino gehiago baldin bada, atal teorikoa gainditua izango da, naiz eta erantzun zuzenen %65era ez iritsi. 5 proben artean, batez besteko 5era iritsi ez bada, ikaslea ez-ohiko deialdira joango da gaitegi guztiarekin.

•%50 PRAKTIKAK ETA ZEREGINAK:

Praktiak eta zereginak Gai/Ez gai kalifikazioaz baloratuko dira. Ez aurkeztutako edo Ez Gai praktika bakoitzeko , -0,5a aplikatuko da.

•Ebaluazio jarraia irizpideak, hasieratik honen baldintzak betetzen dituen ikaslerari aplikatuko zaizkio.

Ikasleak etengabeko ebaluazioari uko egiten diola jasotzen duen idatzi bat aurkeztu beharko dio irakasgaiaren ardura duen irakasleari eta, horretarako, bederatzi asteko epea izango du lauhilekoko irakasgaiaren kasuan, ikastegiko eskola egutegian zehaztutakoarekin bat lauhilekoa hasten denetik kontatzen hasita.

2. BUKAERAKO EBALUAZIOA:

Idatzizko test moduko azterketa egongo da, notaren %100 izango delarik. Gainditzeko galderen %65a ondo erantzutea beharrezkoa izango da. Gaizki erantzundako galderak ez dute puntuaziorik kenduko.

DEIALDIARI UKO EGITEA.

- 1.- Deialdiari uko egiten dioten ikasleek "aurkezteke" kalifikazioa jasoko dute.
- 2.- Etengabeko ebaluazioaren kasuan, deialdiari uko egin nahi dioten ikasleek kasuan kasuko irakasgaiaren irakaskuntza aldia bukatu baino, gutxienez, hilabete lehenago egin beharko dute eskaria. Eskari hori idatziz aurkeztu beharko zaio irakasgaiaren ardura duen irakasleari.
- 3.- Azken ebaluazioaren kasuan, azterketa egun ofizialean egin beharreko proba ez aurkezte hutsak ekarriko du automatikoki kasuan kasuko deialdiari uko egitea.

* Oharra: Irakasgai honetan G019 eta G021 gaitasun espezifikoak lantzen badira ere ez dira ebaluatzen.

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Ebaluazio jarraia egitea aukeratu duen ikasleari, atal teorikoa ez gaindituta eta atal praktikoa gainditua izan ezker, atal praktikoen nota gordeko zaio eta soilik atal teorikoaz ebaluatua izango da test moduko probaren bitartez. Gainditzeko galderen %65a ondo erantzutea beharrezkoa izango da. Gaizki erantzundako galderak ez dute puntuaziorik kenduko.

Gainditutako praktiken notak urte batetik bestera goreko dira, erlazioantutako konpetentziak gainditu direlakoan.

Buakerako ebaluazioa egitea aukeratu duten ikasleentzat:Idatzizko test moduko azterketa egongo da, notaren %100 izango delarik. Gainditzeko galderen %65a ondo erantzutea beharrezkoa izango da. Gaizki erantzundako galderak ez dute puntuaziorik kenduko.

DEIALDIARI UKO EGITEA

Azken ebaluazioaren kasuan, azterketa egun ofizialean egin beharreko proba ez aurkezte hutsak ekarriko du automatikoki kasuan kasuko deialdiari uko egitea.

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

eGela plataforma erabiltzea ezinbestekoa da.

BIBLIOGRAFIA

Oinarrizko bibliografia

- ACE ((2005). Exercise for older adults. ACE's guide for fitness professionals (2. Ed.). San Diego, CA: American Council on Exercise.
- Blair, S. (2001). Active living Every Day. Illinois: Human Kinetics.
- Spring, H y Dvorak, J. (2000). Teoría y práctica del ejercicio terapéutico. Movilidad, resistencia, coordinación. Barcelona: Paidotribo

Gehiago sakontzeko bibliografia

- Allen L. (1999). Active older adults. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Jones, C.J. & Rose, D. (2005). Physical activity instruction of older adults. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Hardman, A.E. and Stensel, D.J. (2003). Physical activity and health. The evidence explained. London: Routledge.
- Howley, E.T & Franks, B. D. (1997). Health Fitness Instructor's Handbook. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Ricli, R. & Jones, C. (2001). Senior Fitness Test Manual. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Signorile J.F. (2011). Bending the aging curve. The complete exercise guide for older adults. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Taylor, A. & Johnson, M. (2008). Physiology of exercise and healthy aging. Champaign, IL: Human Kinetics.

Aldizkariak

- Journal of Aging and Physical Activity
- Journal of Aging Research (Aging, Physical Activity, and Disease Prevention)
- European Review of Aging and Physical Activity
- Medicine & Science in Sports & Exercise
- Revista Española de Geriatría y Gerontología
- The Gerontologist
- Journals of Gerontology: Biological Sciences and Medical Sciences

Interneteko helbide interesgarriak

- 50-Plus Fitness Association: www.50plus.org
- American College of Sports Medicine: www.acsm.org
- American Geriatrics Society: www.americangeriatrics.org
- Eurohealthnet's Healthy Ageing Website: www.healthyageing.eu
- ISAPA (International Society for Aging and Physical Activity): www.isapa.org
- Keiser Institute on Aging: www.keiserinstituteonaging.com
- National Institute on Aging (Exercise & Physical Activity: Your Everyday Guide):
www.nia.nih.gov/health/publication/exercise-physical-activity-your-everyday-guide-national-institute-aging-0
- Staying Healthy Through Education and Prevention (STEP): www.ahrq.gov/professionals/education/curriculum-tools/stepmanual/index.htm

OHARRAK